



# Variasjon som virkemiddel – hiphop, språkvalg og identitetskonstruksjon i Oslo

Karine Stjernholm

I artikkelen utforsker jeg den sosiale betydninga til variasjonen i oslomål gjennom en analyse av to rapptekster fra byen, en fra øst og en fra vest. Temaet i tekstene er Oslos todeling, og bruken av variasjonen i oslomålet forsterker tematikken og viser samtidig noe av dynamikken mellom de språklige variablene som er i spill i byen. Tekstene analyseres som en praksisform som definerer, opprettholder og fornyer byens todeling på tross av at oslomålet regnes som én og ikke to varieteter i analysen. På tross av dette viser språkvalgene i tekstene at betydninga av byen som todelte mellom øst- og vestkanten fortsatt er viktig.

Stikkord: Språk i Oslo; indeksikalitet; hiphop; globalisering; digitale spørreundersøkelser; standardisering; demotisering; destandardisering

## 1 Innledning<sup>1</sup>

Denne artikkelen tar utgangspunkt i analysene i Stjernholm (2013; 2014), der jeg hevder at språksituasjonen i Oslo ikke lenger beskrives best som delt mellom øst- og vestkanten på den måten at beboerne i øst og vest snakker to ulike varieteter, men at språklige trekk som tradisjonelt er assosiert med enten øst eller vest i byen, heller må ses som uttrykk for livsstilsvalg enn å reflektere oppvekststed. Stjernholm (2013: 51) beskriver situasjonen på denne måten:

Talemålet i Oslo varierer, men situasjonen er ikke lenger delt mellom øst- og vestkanten, men det er en sterk kopling mellom (noen) språklige variabler og

---

1. Tusen takk til mine kjære kollegaer på Høgskolen i Østfold for gode innspill. Marcus Axelsson, takk for hjelp til å få på plass den litterære terminologien. Takk også til de anonyme fagfellene, NLT-redaktør Janne Bondi Johannessen og redaksjonssekretær Kari Kinn for konstruktive tilbakemeldinger og innspill.

øst–vest-dikotomien, og bruk av disse kan indekserer en øst- eller vesttilhørighet i sammenheng med andre livsstilsvalg.

I denne artikkelen presenterer jeg en analyse av to rapptekster som illustrerer denne sammenhengen mellom slike livsstilsvalg, her forstått som stedsvalg mellom øst eller vest, og språklige trekk som underbygger dette valget. Det vil jeg gjøre med utgangspunkt i følgende spørsmål:

*Hva kan språkvalg i Oslo fortelle om den indekserende verdien til ulike varianter i oslomålet på en øst–vest-akse?*

Ved å svare på dette ønsker jeg å si noe om det sosiale innholdet som ligger i å velge seg en øst- eller vesttilhørighet i Oslo, samtidig som jeg viser hvordan sosial betydning legges i spesifikke språklige trekk (jf. f.eks. Irvine & Gal 2000). I dette kildematerialet er det åpenbart at oslomålet ikke lenger kan regnes som to atskilte språklige varieteter. Likevel er det ingen tvil om at talerne (eller sangerne) er svært bevisste på at det finnes språklige forskjeller mellom øst og vest, selv om de faktiske valgene deres av språklige trekk framstår som svært eklektiske og skiftende.

Termen oslomål brukes her også i tråd med diskusjonen om avgrensning av språket i Oslo som presenteres i Stjernholm (2013). Der brukes termen til å beskrive den eller de stedegne talemålsvarietetene som snakkes i Oslo av osloborgere, og inkluderer altså både øst- og vestkantmål. Analysen jeg presenterer, kommer primært til å fokusere på språklige trekk som historisk sett kan tilskrives disse to utviklingslinjene til oslomålet.

Analysen vil ha et kultursemiotisk utgangspunkt, og rapptekstene tolkes som eksplisitte identitetshandlinger (jf. Le Page & Tabouret-Keller 1985). Siden rapptekster er litterære uttrykk, er ikke sammenhengen mellom de (identitets)valgene som tas i dem og de valgene som tas av språkbrukere i andre former for interaksjon, nødvendigvis åpenbar eller direkte overførbar. Innimellom må tolkningene i analysen også forankres i forfatterens egen språkfølelse. Siden jeg er født og oppvokst i og rundt Oslo, er studieobjektet i høyeste grad en studie av en kultur jeg selv er en del av. Det medfører en dobbel problematikk i at jeg på den ene siden står i fare for å ta en del observasjoner for gitt samtidig som det kan være vanskelig å være objektiv (se for eksempel Wadel 1991: 18). Likevel er dette forholdet det er interessant å redegjøre for, og som vanskelig kan beskrives på andre måter.

Språkets indeksikalitet står sentralt i analysen, og med *indeksering* mener jeg den sosiale betydninga eller valøren språklige uttrykk bærer med seg (jf. Silverstein 2003: 195, se også Johnstone 2010).

Artikkelen starter med en diskusjon av hiphop og lokal tilhørighet som fortsetter med en diskusjon av språksituasjonen i Oslo historisk og i dag (del 2). Det jeg vil framheve i dagens språksituasjon, er altså at aktive språkvalg kan indeksere lokal tilhørighet i byen selv om dataene viser at de to utviklingslinjene i oslomålet må kunne sies å være konvergent, på den måten at de må regnes som ett språkssystem. Denne delen av artikkelen avrundes med noen teoretiske betraktninger om hva slags utviklingsprosesser som ligger til grunn for språksituasjonen i byen. Etter dette følger en analyse av rapptekstene (del 3). Språkvalgene viser tydelig bevissthet om (sosio)kulturelle forskjeller mellom øst og vest. I del 4 kommer en oppsummerende diskusjon.

## 2 Hiphop, lokal tilhørighet og språksituasjonen i Oslo

I rapptekstene jeg presenterer her, er fokuset å uttrykke lokal tilhørighet til henholdsvis øst- og vestkanten i Oslo, både språklig og sosiokulturelt. Rapp som uttrykksform regnes som en sentral del av hiphop-kulturen, og interessen for det “ekte” lokale i denne kulturen gjør rapp til en sjanger som egner seg godt for å analysere hva som regnes som akseptable og autentiske uttrykksformer lokalt.

Kulturfenomenet hiphop springer ut fra afroamerikanske miljøer i storbyer i USA, men er i dag en verdensomspennende eller global kultur. Hiphopens praksisformer foregår i et slags neksuspunkt mellom globale og lokale kulturstrømninger, noe som antakelig kan bidra til å forklare hvorfor hiphopkulturen har fått så mye oppmerksomhet fra forskere. Praksisen er altså grunnleggende *global* i sin utfoldelse, en term som brukes til å beskrive en global interesse for det lokale (etter Robertson 1992). Hiphopen er internasjonal eller global på den måten at uttrykksformene er mer eller mindre like over hele verden, men noe av det mest sentrale for disse uttrykksformene er likevel forsøket på å uttrykke det lokale på en autentisk måte.

Autentisitet er derfor svært viktig i denne sammenhengen, forstått som en ideologi som oppsummeres i uttrykket “keepin’ it real” som blant annet beskrives som “an obsession with a particular story about violence, drugs, and life in the hood, or with a belief that there is something essentially authentic in the description of brutal lifestyles” (Pennycook 2007: 103). Autentisitet i hiphopen henger altså tett sammen med det å leve et sosialt vanskelig liv, og

hiphopen beskyldes også for å romantisere livet på skyggesiden. Forholdet mellom hiphop og det å stå med beina planta på jorda, er en relasjon som innebærer å stå med beina i søla, både sosialt og politisk (se for eksempel Alim 2009: 25–26).

Den eksplisitte koplinga til det lokale gjør at lokalt språk er viktig i hiphop. Lokale dialekttrekk “have become the ‘base languages’ of local hip-hop scenes as well [as] a key marker of local authenticity” (Cutler & Røyneland 2015: 142 med videre referanser til Androutsopoulos 2009 og Terkourafi 2010).

Levy (2001: 134) beskriver hiphop som en global, post-industriell semiotisk praksis som uttrykker og fornyer lokal identitet. På den måten bidrar ikke bare hiphop til å gi det lokale en stemme, men hiphopen er også en sentral aktør i å definere og *fornye* – og kanskje også romantisere – det lokale (se også Pennycook & Mitchell 2009). Hiphopkulturelle uttrykk kan på den måten ses som en form for medium som fornyer og viderefører lokal identitet, og i denne artikkelen vil særlig denne rollen være viktig for tolkninga av de undersøkte rapptekstene.

Begge tekstene kan ses på som uttrykk for identitetskonstruksjon der koplinga mellom artistene og henholdsvis øst- og vestkanten er temaet. Blommaert (2005: 205) beskriver identitet som noe vi “produce, enact or perform”. Det er altså ikke noe du er eller har, men noe du *gjør*, blant annet gjennom bruk av ulike semiotiske ressurser. I analysen vil jeg vise hvordan den språklige variasjonen i oslomål består av svært effektive ressurser for å underbygge og forsterke en øst- eller vestidentitet i en slik litterær sammenheng. Rapptekstene tar altså den språklige variasjonen i Oslo enda et skritt videre fra å være en semiotisk ressurs i identitetskonstruksjon til også å fungere som et litterært virkemiddel. Denne bruken kan sies å være et eksempel på en form for registerdanning (eller *enregisterment* etter Agha 2005), noe som bidrar til å videreføre og forsterke den språklige og sosiale funksjonen – og dermed betydninga – til disse ressursene. På den måten fornyes og videreføres det sosiale innholdet i dem. Helt konkret kan det bidra til å forsterke den sosiogeografiske tilhørigheten til noen språklige variabler i Oslo, noe som igjen kan bidra til å opprettholde og videreføre et språklig og sosialt skille mellom øst- og vestkanten i byen. Det er viktig i denne sammenheng å påpeke at andre sosiale akser i byen også kan og vil være hensiktsmessige å undersøke (se for eksempel Opsahl 2009), men øst–vest-aksen er svært sentral i Oslo, noe som blant annet finner støtte hos Myhre (2017), og det er denne aksen som vil være i fokus i denne artikkelen. Den historiske bakgrunnen til oslomålet, og ut-

viklinga av det gjennom særlig de siste 100–150 åra, er sentral for å forstå rollen disse språklige ressursene har på denne akse i dag.

Oslo er den byen – og kommunen – med flest innbyggere i Norge. Den har det største sosiale mangfoldet og ikke minst noen av de største sosiale ulikhetene. Disse ulikhetene er svært tydelige i byens geografi, og er i stor grad knytta til byens deling mellom øst og vest (se for eksempel Ljunggren 2017). Stjernholm (2013; 2014) analyserer talemålssituasjonen i Oslo diakront og synkront med utgangspunkt i rammeverket i Auer (2005). Der hevdes det at oslomålet har utvikla seg fra to varieteter på 1600-tallet til å bli én varietet i dag. Utviklinga tolkes som en konvergensprosess med et advergensresultat (se også Auer 1988, Røyneland 2005; 2009). Grunnen til det er at særlig store deler av det som siden 1970-tallet kalles østvarieteteten eller østkantmål, ikke lenger ser ut til å være sentralt i dagens oslomål.

I analysen i Stjernholm (2013; 2014) er begrepene *frakopling* og *tilbakekopling* sentrale. Frakopling (Giddens 1990) kan tolkes som en global homogeniseringsprosess som fører til at man frakoples lokal kultur til fordel for en mer global kultur. Denne homogeniseringa fører gjerne også med seg en økt bevissthet om og interesse for forskjellighet som medfører ny kulturell differensiering og ny interesse for lokale uttrykk, en prosess som kalles tilbakekopling (se for eksempel Eriksen 2008).

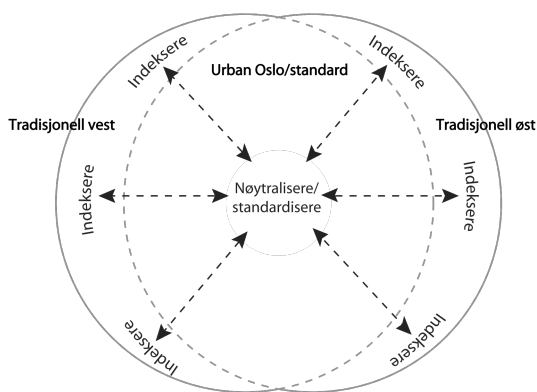
Selv om jeg mener dagens oslomål må ses som én varietet og ikke to, og at denne moderne varieteteten er frakopla øst–vest-dikotomien, har den fortsatt et stort inventar av variasjon som kan brukes til å indeksere øst- eller vesttilhørighet. Mæhlum (2009: 18) skriver:

Language functions as a sign system with reference to significant sociocultural features and qualities. Hence, the use of a specific variety, in social interaction will serve as an indicator of the interlocutor's social standing and identity.

I dagens oslomål må dette sies å gjelde for bruk av enkelte språktrekk, jf. f.eks. Agha (2005). Det nevnte inventaret av variasjon består av flere språklige trekk som i kraft av sin indeksikalitet kan brukes som tilbakekopplende elementer, og den tilbakekopplende kraften i dem gjør at de egner seg svært godt som “base language” eller altså litterære virkemidler i rappmusikk.

Ifølge Agha (2005: 38) er det den språklige forhandlinga som foregår på mikronivå som resulterer i større systematiske endringer over tid. Han mener språklige registre dannes og spres gjennom forutsigbare kommunikasjonsmønstre, altså i interaksjon. Den forhandlinga som foregår i rapptekstene i

denne analysen, illustrerer et slikt mikronivå. Det er disse forhandlingene som altså fører til systemendring over tid. Stjernholm (2013: 49) hevder at det kan være nyttig å forstå systemendringene i oslomål som en frakoplinga fra øst-vest-dikotomien, eller som en standardiseringsprosess der standardisering må tolkes som en utvikling mot en talemålsvarietet som er mer nøytral i nettopp forholdet til øst-vest-aksen. Her må jeg også legge til at det ikke er oslomålets eventuelle stilling som en *nasjonal* talespråksstandard jeg diskuterer, men utviklingsprosessene som foregår internt i byen. Disse prosessene henger selvsagt intimt sammen med prestisjeforholdet mellom de språklige ressursene som er i spill i dem, noe jeg straks vil utdype. Modellen i Figur 1 er ment å illustrere hvordan talere av oslomål kan bevege seg inn og ut av de delene av oslomålet som oppleves som mer (sosiogeografisk) nøytrale, og de delene indekserer en øst- eller vesttilhørighet.



Figur 1. Standardisering/nøytralisering og indeksering i oslomålet

Modellen viser at talere av oslomål kan sies å variere mellom et relativt stort språklig felleseie på midten, som består av produktet av konvergensprosessen mellom øst- og vestkantmål. Derfor er modellen forma som to ringer som er i ferd med å legge seg helt oppå hverandre. Dette kan kalles for urban Oslo eller en standard. Samtidig vil det å bevege seg ut mot ytterpunktene av sirkelen bety at man tar i bruk mer indekserende elementer. Rapptekstene viser eksempler på både det som befinner seg sentralt i figuren og det som må regnes som mer eksplisitt indeksering og derfor må plasseres i sirkelens utkant, og også at ulike trekk har potensiale til å bevege seg inn og ut av sentrum av sirkelen.

En slik tolkning medfører en ideologisk dreining i statusforholdet mellom det som kan kalles den folkelige representasjonen av det gamle vestkantmålet og det gamle østkantmålet, i det minste deler av disse. I denne artikkelen er det likevel det som skjer i kommunikasjonsituasjonen som er gjenstand for undersøkelsen.

Mytene og forestillingene om øst- og vestkanten som ulike steder med ulikt språklig innhold, er mange og vanskelige å oppsummere, men sirkulerer gjerne rundt en forestilling om en ressurssterk, og ikke minst snobbete, vestkant befolka av høyere samfunnslag og en østkant der arbeiderklassen og utlendingene bor trangt og er “tacky” (Johnsbråten 2017: 212). Samtidig beskrives østkanten som gentrifisert, progressiv og moderne (se f.eks. Opsahl & Røyneland 2009, Stjernholm 2013; 2014; 2015). Gentrifisering (etter Glass 1960) brukes i Norge i dag til å beskrive en fysisk og sosiokulturell oppgradering av tidligere arbeiderstrøk, og deler av østkanten har gjennomgått det flere har beskrevet som en gentrifiseringsprosess (som Aspen 2005, Sæter & Ruud 2004). Tradisjonelt har vestvarieteteten i Oslo utvilsomt vært det talemålet med høyest prestisje – også nasjonalt – men den utviklinga som altså beskrives som gentrifiseringsprosessen, bidrar til å kaste et nytt lys over de delene av det gamle østkantmålet som fortsatt eksisterer i det moderne oslomålet, og i dette nye lyset framstår enkelte østtrekk som progressive og moderne.

Opsahl og Røyneland (2009, 106) hevder det skjer en restrukturering vest i Oslo, der “folkelige” former, her forstått som østlige, blir inkorporert i det som må kunne kalles et standardtalemål. Denne tolkninga medfører en utvidelse av hva som regnes som standard, en utvikling de beskriver som demotisering (etter Mattheier 1997). Kristiansen & Coupland (2011: 28) definerer demotisering slik:

Demotisation is revalorisation, ideological upgrading, of ‘low-status’ language to ‘best-language’ status.

De mener at det ligger i definisjonen av demotisering at standardideologien er intakt. Det eksisterer fortsatt en tro på at det finnes et ‘beste språk’, men hva som strukturelt sett er ‘det beste språket’, er endra.

Johnstone (2010: 391) peker på globalisering som en prosess som har medført økt dialektkontakt og nivellering, noe hun mener “may spark the kinds of metapragmatic activities that lead to ideological differentiation among dialects”, og hun peker på nyorientering mot det lokale som en direkte konsekvens av økt globalisering (op.cit. 387), noe som altså kan tolkes som en form

for tilbakekopling. Det at varieteter konvergerer, slik øst- og vestkantmålet har gjort, får altså den direkte konsekvensen at et nytt behov for å markere språklig tilhørighet oppstår. I tråd med dette kan den sosiokulturelle oppgraderinga av østkanten koples direkte til enkelte deler av oslomålet som får en viktig funksjon i å nettopp signalisere noe nytt, progressivt og moderne, og det er her demotisering blir særlig relevant.

I terminologien til Auer (2005) er dialektbegrepet et relasjonelt begrep som ikke brukes på samme måte som vi vanligvis gjør i Norge. I Auers terminologi kan det ikke finnes noen dialekt uten en standard. I denne sammenhengen har standard-termen gyldighet på et nasjonalt plan, eller et større geografisk område, mens dialektene er lokalt forankra. Denne måten å beskrive relasjonen mellom standard og dialekt er svært lik beskrivelsen av forholdet mellom det å nøytralisere/standardisere talespråket og det å indeksere lokal tilhørighet i Oslo, slik jeg gjør i denne analysen. Innafor dette rammeverket kan altså det å unngå å bruke sterkt indekserende elementer fra oslomålet indikere at taleren beveger seg over i de sentrale delene av figur 1 og et standardtalemål, mens indeksering av lokal tilhørighet, altså det å bevege seg mot ytterpunktene i figur 1, kan kalles en dialektal praksis. I denne analysen vil standardisering derfor beskrive den prosessen som løfter dialektale former, det vil si former som indekserer øst- eller vesttilhørighet, opp, eller inn mot midten av figur 1, til et standardnivå slik at de blir nøytrale på øst–vest-aksen. På den måten blir resultatet av demotisering og standardisering egentlig det samme, nemlig at former som tidligere indekserte øst eller vest, blir stedsnøytrale. *Standardisering* i dag vil i denne analysen derfor beskrive den prosessen som løfter dialektale former, det vil si former som indekserer øst- eller vesttilhørighet, opp, eller inn mot midten av figur 1, til et standardnivå slik at de blir nøytrale på øst–vest-aksen.

Dette fører til at de språklige trekkene som i dag fortsatt indekserer en vesttilhørighet, og derfor ikke kan oppfattes som stedsnøytrale, også må sies å være revolariserte eller å ha gjennomgått en ideologisk redefinering. Mens en oppgradering av tidligere østformer altså kan kalles demotisering, må vestindikatorene kunne sies å være en et uttrykk for destandardisering i dagens oslomål fordi de tidligere hadde høyere status enn de har i dag. Auer og Spiekermann (2011) introduserer en tredelt tolkning av destandardisering, der destandardisering tolkes ut fra om talemålssituasjonen kan beskrives som mye eller lite standardisert.

Én av tolkningene deres tar utgangspunkt i ideologiske forhold, og de mener at en varietet er maksimalt standardisert dersom den dekker alle språklige områder i en nasjon geografisk – selv om ikke nødvendigvis alle talerne behersker



den. I praksis betyr det at én varietet sprer seg geografisk, altså at én varietet sprer seg i et helt språksamfunn. Hvis vi ser på utviklinga i Oslo de siste 100 åra, er det ingen tvil om at det er vestvarietet som har vært mest ekspansiv, og i så måte er vestvarietetens ekspansjon gjennom dette sekelet et godt eksempel på en *standardiseringsprosess*. Statusen til denne varieteten er likevel åpenbart svekka i løpet av de siste 40 åra (se f.eks. Sandøy 2009; Opsahl & Røyneland 2009), noe som også er tydelig i analysen av rapptekstene i denne artikkelen. Det tyder på at det har skjedd en ideologisk redefinering av standarden, der vest har mista sin posisjon på toppen av prestisjehierarkiet i språksamfunnet i Oslo.

Ifølge Auer og Spiekermann (2011) etableres det i stedet en egen standard i språksamfunn som destandardiseres, alternativt fortsetter man uten en standard. Dataene i denne artikkelen støtter synet i Opsahl og Røyneland (2009) om at et nytt, moderne talemål er mest ekspansivt i Oslo, og i dette språksamfunnet er det nettopp dette nye talemålet som må sies å ha egenskapene til et standardtalemål jf. Auer og Spiekermann (over).

Begrepene standardisering, destandardisering og demotisering brukes vanligvis til å beskrive utviklingsprosesser på makronivå, men i denne analysen vil jeg bruke dem helt nede på treknivå. Dette støtter seg altså på Agha (2005) som mener endringer på makronivå er resultater av forhandling som skjer i interaksjon. Rapptekstene konkretiserer noe av det språklige innholdet i en pågående utvikling i Oslo. På dette mikronivået vil jeg vise hvordan demotisering av tidligere østtrekk innebærer at disse trekkene får ny status som stedsnøytrale, mens de delene av det gamle vestkantmålet som *ikke* oppfattes som stedsnøytrale i moderne oslomål, innafor dette rammeverket må kalles for dialektale trekk, siden standardtrekk kun er de trekkene som er geografisk nøytrale i byen. Det innebærer i så fall en destandardisering av disse trekkene fra vest.

Avslutningsvis er det også relevant å vise til Milroy & Milroys (1985, 23) forståelse av en standard som “[...] an idea in the mind rather than a reality – a set of abstract norms to which actual usage will conform to a greater or lesser extent”. Analysen av rapptekstene som jeg straks vil presentere, viser hvordan forestillingen om en (lokal) norm eksisterer uten at de språklige ressursene som er tilgjengelige, nødvendigvis reflekterer det samme.

### 3 Rapp i Oslo

I denne delen vil jeg presentere analysen av rapptekstene. De er altså ment å vise hvordan språklige elementer fra henholdsvis øst og vest i Oslo blir brukt i praksis og også hvordan bruken av dem bidrar i en registerdanningsprosess som viderefører og forsterker øst–vest-dikotomien i Oslo. Den første som blir presentert, er fra østkanten og heter *Nilsen* (2013), og framføres av artistene Don Martin og Tommy Tee. Den andre heter *Bærumsgrammatikk* (2004), og framføres av artistene Erik og Kriss (Erik Mortvedt og Kristoffer Tømmerbakke). Begge tekstene framstår som relativt eklektiske i sine språkvalg. I begge rappene brukes elementer fra oslomålet som et sentralt virkemiddel for å markere sosiokulturell tilhørighet til henholdsvis øst- og vestkanten i byen, samtidig som andre elementer som man kunne forvente at skulle indeksere en øst- eller vesttilhørighet, inkorporeres i begge tekstene tilsynelatende uten problemer. Ingen av dem holder seg bare til språk fra “sin” side av byen.<sup>2</sup> I analysen vil jeg bruke tekstene (gjengitt bak i artikkelen) som utgangspunkt, men jeg bruker et utvida tekstbegrep i denne artikkelen, og vil basere analysen primært på uttalen i framføringa av sangene.<sup>3</sup> De skriftlige versjonene av tekstene er delvis transkribert etter uttale, men hensikten med transkripsjonen er å illustrere enkeltforskjeller mellom øst og vest, så den er ikke fullstendig.

#### 3.1 Oslo øst: Don Martin og Tommy Tees *Nilsen*

*Nilsen* er en språklig og litterær hyllest til østkanten i Oslo. Tematikken er åpenbar for de som kjenner byens sosiokulturelle historie, og deler av innholdsanalysen kan også finnes på <https://genius.com/Don-martin-nilsen-lyrics>. Tittelen på låta, *Nilsen*, refererer til kjente oslodiktere; Rudolf Nilsen (1901–1929), Lillebjørn Nilsen (1950–) og Joachim ’Jokke’ Nilsen (1964–2000). Den første skrev dikt om arbeiderklasselivet på Oslos østkant, den andre er en folkekjær visesanger fra østkanten, den siste var en populær frontfigur i bandet *Jokke og Valentinerne* og sang om livets skyggeside på et oslomål med klare østmarkører før han døde av en overdose med narkotika i 2000. Allerede i tittelen framstilles østkanten i Oslo som et folkelig sted for arbeiderklassen med en sterk kopling til det harde livet på gata, der kriminaliteten (les; narkotika)

- 
2. Det er nesten ti år mellom tekstene, men med tanke på at denne artikkelen tar utgangspunkt i en analyse av oslomål som starter på 1500-tallet (se Stjernholm 2013, 2014), anses ikke de ti åra mellom dem som et betydelig tidsrom.
  3. Framføringa av *Nilsen* finnes her: <https://youtu.be/7jdkVCWWrfl>, *Bærumsgrammatikk* finnes her: [https://youtu.be/11\\_2W\\_R8DXM](https://youtu.be/11_2W_R8DXM).

herjer. *Nilsen* is keepin' it real ved å vise til østkantens harde levekår. Disse historiske referansene peker også bakover mot en tid da moderniseringa av østkanten ikke var like aktuell som den er nå, noe som kan tolkes som et tilbakekoplende grep.

Temaet i låta er også Oslos todeling, noe som blir åpenbart allerede i linje to, der Don Martin synger *Boka om Oslo er fortellinga om to byer*, som er en referanse til Charles Dickens' bok "A tale of two cities". Stemninga videre i teksten underbygger også det tøffe livet. Tunge skyer ligger over byen, som om den norrøne guden Tor styrte. Byens todeling framstilles altså ikke som en solskinns historie. I musikkvideoen til *Nilsen* framheves den mørke sinnsstemninga gjennom dunkelt lys og uten farger.

*Hvis du lurer på hvem jeg rapper, det er klart hvilken* (4)<sup>4</sup>, synger de videre, og levner liten tvil om hvor de plasserer seg på Oslo-kartet: *Jeg er fra Oslo øst, det har du kanskje skjont* (5). Videre synger de at *passet er oransje grønt* (6), noe som refererer til fargene til Romsås idrettsklubb. Romsås er en drabantby i Groruddalen i Oslos ytre øst.

Don Martin synger at han selv har flytta fra ytre til indre øst, og tematiserer gentrifiseringsprosessene i Oslo i *Grønland blir gentrifisert som Grünerløkka* (12), *Og de som bodde der nettopp blir pressa lengre ut* (13). Gentrifisering kan ikke tolkes som en positiv utvikling i denne sammenhengen, og også Aspen (2005: 125) påpeker at bruken av gentrifiseringbegrepet i Norge er prega av mangel på kritisk refleksjon. På engelsk gir begrepet ganske entydig assosiasjoner til sosiale utstøtingsmekanismer og sterke eiendomsinteresser, i tillegg til lokalpolitisk motstand fra befolkningsgrupper som fortrenses av gentrifisering, noe som gir assosiasjoner til global økonomi og overmakt. Gentrifisering medfører at svake grupper presses ut i byenes randsoner, og rekonstruksjonen av byen endrer identiteten til et sted, og det er de sterkeste aktørene som får stå bak rekonstruksjonen (Sæther & Ruud 2004: 76). Don Martin ser likevel ikke ut til å se seg selv som en del av gentrifiseringsprosessen, på tross av at kunstnere er en av de mest typiske gentrifiseringsgruppene ved siden av akademikere (Ley 1996). Don Martins bidrag i gentrifiseringsprosessen må derfor kunne sies å være betydelig.

Når de proklamerer Grønlandsleiret til hovedgata i byen sin, avgrensar de byen til å kun handle om østkanten. Karl Johan som hovedgate er altså ekskludert fra deres univers. I refrengene ramser de opp bydelsnavn i øst. Tommy Tee synger at du kan kalle han for Halvar, og refererer med det til St. Hallvard,

---

4. Linjenummer i parentes.

Oslos skytshelgen. I refrengene gjentar han at han synger om *hele byen kant til kant*, selv om han kun refererer til steder på østkanten. Han definerer hele byen som østkanten, vestkanten eksisterer ikke. I de kommende avsnittene vil jeg vise hvordan Nilsen prøver å holde vestkanten på en armlengdes avstand også språklig, noe som åpenbart er komplisert i dagens oslomål.

### 3.1.1 *A*-endelser

*A*-suffikset, eller *a*-endelser, som det også kalles, er et trekk som både lekfolk og fagfolk har vist mye interesse for. I oslomål er det gjerne vekslina mellom *-a/-en/-ene* i substantiv eller *-a/-et* i verb folk refererer til når de bruker dette begrepet.

I *Nilsen* brukes *a*-suffikset i substantiv entall i *boka* (2), *fortellinga* (2), *historia* (3 51), *hovedgata* (7), *lua* (18), *sjappa* (33), *blandinga* (36), *Torggata* (37), *prinsessa* (39), i tillegg til *lompa* og *gamLa* (68)<sup>5</sup>, som er egennavn her, i substantiv flertall i *øya* (42, 66), *gutta* (26, 33), i verb i *fLytta* (8), *pressa* (13), *bLanda* (35) og *fucka* (11).

Flere forskere har påpekt at *a*-suffikset ekspanderer, også vest i Oslo (se for eksempel Western 1977, Papazian 1987, Jahnsen 2001, 2002, Opsahl & Røyne-land 2009). Lødrup (2011) har vært mer kritisk til den analysen, og den skepsisen får støtte i analysene i Stjernholm (2013), som har undersøkt distribu-sjonen av *a*-suffikset i bestemt form entall av substantiv i TAUS<sup>6</sup>- og NoTa<sup>7</sup>-korpuset. Resultatet av den analysen viser at *a*-suffikset ikke ser ut til å ekspandere, hverken i øst eller i vest. Stjernholm (ibid.) viser at i data fra Oslo-testen<sup>8</sup>, *vrurderer* folk i Oslo dette trekket mer positivt enn andre østtrekk som ble undersøkt. Det tyder på at *oppfatningene* om dette trekket er mer positive enn oppfatningene om andre språktrekk fra tidligere østkantmål som ble under-søkt i testen. Stjernholm (2013: 151) tolker dette som et uttrykk for tilbakekop-ling:

Selv om utviklinga i retning av en stedsnøytral varietet ser ut til å ha skjedd på bekostning av flere trekk, særlig fra østvarieteteten, kan det se ut til at særlig dette

5. *L* markerer retrofleks flapp, se også avsnitt 3.1.2.

6. TAUS (Talemålsundersøkelsen i Oslo) ble gjennomført på 1970-tallet, og analysen i Stjernholm (2013) bygger på de delene som var tilgjengelig som korpus i 2012 (se 137–ff. for diskusjon).

7. NoTa (Norsk talespråkkorpus – Oslodelen) ble tatt opp på 2000-tallet, og består av 166 informanter fra Stor-Oslo.

8. Oslo-testen var en elektronisk spørreundersøkelse som våren 2010 samla inn svar fra ca. 50 000 folk bosatt i Oslo.

trekket [*a*-suffiks i bestemt form entall av substantiv] kan ha fått en slags emblematiske funksjon i en tilbakekoplings- eller globaliseringsprosess, eller at det er et enkelttrekk som utfra tankegangen i Johnstone (2010, s. 391) kan gjenkjennes som tilhørende ett spesielt område (altså øst), og ikke et annet område (altså vest), og kan assosieres med det aktuelle sosiokulturelle miljøet, som er den nye identiteten til øst. Bruken av *a*-endelse i bestemt form entall indekserer altså en øst-identitet (se også Silverstein 2003).

Ifølge argumentasjonen i denne artikkelen ser bruken av *a*-suffiks i bestemt form entall av substantiv ut til å forbindes med det nye, progressive øst. Det gir trolig dette trekket gode forutsetninger for å bli løfta opp som en mer nøytral del av oslomålet også, og på den måten bli tatt i bruk i hele byen, altså at det blir demotisert eller standardisert. Denne effekten kan også tenkes å gjelde *a*-suffiks i andre grammatiske kategorier også. Den potensielle kraften *a*-suffikset har til å indekserer øst er nemlig sterkt avhengig av ordet det brukes i. Lødrup (2011) skriver at *a*-suffikset i *vestkant*dialekten har en variabel distribusjon. Dette mener jeg altså må kunne sies å gjelde for oslomål som helhet. Mens noen substantiv har obligatorisk *-a*, som *jente* og *øy*, tar andre *-a* og *-en* fakultativt, som *bok* og *klokke*. Han skriver også at *a*-suffikset i noen grad kan brukes ved ord som er maskuline i tregenusdialekter (op.cit. 125). Det er sannsynligvis i de to siste typene at valget av *-a* eller *-en* har et potensial til å indekserer øst- eller vesttilhørighet, i tillegg til verb, selv om det altså heller ikke alltid trenger å være tilfellet.

De aller fleste eksemplene med *a*-suffiks i *Nilsen* vil trolig kunne oppfattes som relativt nøytrale i hele byen, med unntak av *historia* og antakelig *øya*, som begge kan sies å ha en sterkere østvalør enn de andre eksemplene. For disse to kunne muligens variantene *historien* og *øynene* passert som nøytrale, særlig den første formen av de to. Det gjelder ikke for samtlige av de andre eksemplene med *a*-suffiks. Det å velge for eksempel *boken*, *prinsessen*, eller *fortellingen* ville framstått som vestmarkert, og er derfor selvsagt ikke ønskelig i denne teksten. Bruken av *a*-suffikset her må egentlig sies å komme i et slags dilemma siden *a*-suffikset i flere av ordformene i teksten er blitt løfta opp til en mer nøytral del av oslomålet. I så måte er bidrar *historia* og *øya* til å trekke teksten fra en nøytral midte på figur 1, og ut mot øst. *Sjappa* og *fucka* har trolig også obligatorisk *a*-suffiks i hele byen. *Prinsessa* har i tillegg hunkjønnspossesivet *mi*, som er obligatorisk etter *a*-suffikset i substantivet det står til.

## 3.1.2 Tjukk L

I *Nilsen* er det utbredt bruk av tjukk L eller retrofleks flapp<sup>9</sup>, for eksempel i *groruddøL* (8), *fLytta* (8), *ibLant* (10), *bLir* (13), *GamLebyn* (20), *HoLmlia* (22), *bLokker* (39), *fLytte* (40). Bruken av L framstår ikke spesielt indekserende her. Derimot er bruken av formen *hull* (28) mer uventet. Her skulle man forvente at de heller skulle velge å bruke formen *høL*, som ville vært mer østmarkert. Det må legges til her at det kan være vanskelig å høre hvilken variant de faktisk bruker her, men det høres mest ut som formen *hull*, og i så fall må dette valget tolkes som at denne varianten ligger sentralt i figur 1. Siden *høL* likevel må sies å være mer østmarkert, kunne man kanskje forvente at de i denne teksten, som altså er en hyllest til østkanten i både form og innhold, ville gått enda lenger i å markere øst-tilhørighet, og dermed valgt *høL*. Noe som også kan spille inn her, er at det muligens kan være betydningsforskjeller mellom *hull* og *høL*. Selv om de *kan* være synonyme, kan *høL* i tillegg ha andre betydninger som ikke *hull* kan sies å ha. Valget av *hull* kan også muligens komme av at det rimer på *tull* som står i verselinja over, så dette kan være et resultat av at det ekspressive og det poetiske uttrykket kommer i konflikt i denne sammenheng.

## 3.1.3 Uttale av /s/+//

Formen *O/fo* (2, 5, 19, 23, 31, 35, 43, 47, 49, 50, 67, 71, også i sammensetning (74 og 76), med en postalveolar frikativ uttale av *f* i sekvensen /s//, kan sies å være i samme situasjon som *a*-suffikset. Dette er et trekk som historisk assosieres med det tradisjonelle østkantmålet, men må regnes som vanlig uttale i hele byen i dag. Opsahl og Røynealand (2009: 103) viser til Broch (1981 [1927]: 150), som skriver at trekket er utbredt også i “mer snobbete” kretser allerede på hans tid. Selv om denne uttalevarianten er vanlig i hele byen, eksisterer fortsatt den alveolare uttalen av *s*, og det å velge denne sistnevnte varianten er trolig et mer markert vest-valg. For dette trekket er det antakelig den tidligere vest-uttalen som må beskrives som dialektal etter Auers (2005) terminologi. I så fall er denne sistnevnte en variant som må beskrives som destandardisert fordi det altså ikke er nøytral, men indekserer vest i dagens oslomål, mens uttale med /f/ er nøytral og derfor standardisert.

---

9. Retrofleks flapp markeres som L her.

### 3.1.4 Annet

I linje 14 bruker de formen *sjukehus*. I vest ville man forvente formen *sykehus*, og denne sistnevnte er trolig også den som er mest nøytral i byen. Formen *sjukehus* har antakelig en mer markant øst-verdi.

Det er muligens de poetiske rammene som også gjør at importordet *'telefon* (29) blir uttalt som daktyl, altså med én trykk tung stavelse etterfulgt av to trykklette. Slik trykkplassering i importord er tidligere trukket fram som et trekk som er på vikende front i oslomål (se for eksempel Jahnsen 2002; Opsahl & Røyne-land 2009; Johannessen 2016: 296), men er altså brukt her. I *uni'vers* (6) er det ikke den første stavelsen som er den tyngste, så også her er det tydeligvis variasjon, noe som kan henge sammen med verse- eller ordformen. Det er antakelig ikke mulig å uttale *'telefon* med trykk på noe annet enn første stavelse i denne rimkonteksten. Dette gjelder muligens også for ordformen *'perfekt* (59). Realiseringa kan likevel peke i retning av at dette er et østtrekk som har fått innpass i det moderne oslomålet, og kanskje er det ikke så markert som tidligere antatt. Bruken her kan i alle fall indikere at dette trekket har et potensiale til å bevege seg inn i mer sentrale deler av figur 1.

Sammentrekninger som *ne'ri* (18, 42) og *vi'kke* (40) regnes tradisjonelt for å være mer østmarkert. Teksten fra vestkanten vil vise at disse formene også er i bruk der, så ut fra det må også disse eksemplene tolkes som relativt nøytrale på en øst–vest-akse.

*Dem* (40) som subjektsform var vanlig i eldre østkantmål, men ser ikke ut til å være særlig frekvent i dagens oslomål (se Larsen 1907; Jahnsen 2002: 30; Johannessen 2016: 287). Sistnevnte skriver at når det gjelder dette trekket, har oslomålet endra seg “voldsomt fra Larsens tid”. *Dem* som subjekt var den eneste mulige formen i øst på Larsens tid, men søk i TAUS- og NoTa-korpuset viser en drastisk nedgang med overgang til */di/* i hele byen. Legg merke til at i linje 45 bruker de den forventede subjektsformen */di/*, så også her er det variasjon. Formen *dem* må likevel sies å ha en sterkt indekserende østverdi i denne sammenhengen.

Formen *heltemod* (52) framstår som mer dansk enn norsk i denne sammenhengen, og hvorfor den er valgt, er vanskelig å tolke. Fornorsking av dette skriftbildet fra *d* til *t* var en av endringene Knud Knudsen foreslo i 1866, og dette ble vanlig skrivemåte i nesten alle ord i riksmål i 1907, og i enda flere ord i 1917 (Torp & Vikør 1993). I talespråket er dette et trekk som muligens fortsatt kan brukes til å markere sosial tilhørighet – men da altså fortrinnsvis til vest. En tolkning av hvorfor de bruker dette, vil være svært usikker og aller mest en gjetning. Muligens oppfattes den gamle formen med *-d* som mer

arkaisk, noe man også kan tenke seg at selve konseptet heltemot *er*. D-en kan sånn sett tolkes som en forsterker av innholdet i ordet.

I linje 53 brukes formen *veit* med diftong. I linje 58 brukes formen *sjøl*. Begge må kunne sies å markere østtilhørighet i kraft av sin historiske tilknytning til øst. Formen *sjøl* har mindre gjennomslag i øst (Stjernholm & Ims 2014). Formen *veit* vil jeg komme tilbake til i neste avsnitt som handler om *Bærumsgrammatikk*, og i del 4.

### 3.2 Oslo vest: Erik og Kriss' *Bærumsgrammatikk*

*Bærumsgrammatikk* er Erik og Kriss' versjon av gruppa Dirty Opplands *Bondegrammatikk* fra 2003. Tonen i *Bærumsgrammatikk* er en ganske annen enn den vi finner i *Nilsen*. Bærum framstilles som lettlivet til det parodiske. På Wikipedia omtales låta som en "selvironisk, humoristisk og nærmest satirisk fortolkning av tilstandene i Bærum" som ifølge dem selv er et forsøk på å eliminere det de mener er myter om hjemstedet sitt.<sup>10</sup> Det parodiske *kan* tolkes som et grep for å være tro mot sjangerens krav til autensitet og "keepin' it real". Framstillinga av Bærum og vestkantlivet som sossete og problemfritt ligger langt fra hiphopens ideal om en brutal livsstil.

Bærum ligger i Akershus og er den nærmeste nabokommunen til Oslo i vest. Jeg vil hevde at teksten likevel egner seg som en representant for vestkulturen i Oslo fordi Oslos sosiokulturelle grenser ikke kan sies å gå ved bygrensa. For eksempel skriver Myhre (2017: 31) at: "Oslos sosiale geografi kan ikke behandles utelukkende innenfor byens administrative grenser. Oslo som sosial, økonomisk og kulturell enhet har til tider strukket seg langt utover byens grenser[.]"

Slanguttrykkene i *Bærumsgrammatikk* underbygger inntrykket av det problemfrie livet i vest, og gjennom tittelen og sangens tema inviterer Erik og Kriss lytterne til å lære om hvordan livet og språket er på vestkanten. Med det som utgangspunkt kan egentlig en direkte sammenlikning av *Nilsen* og *Bærumsgrammatikk* virke noe banal, siden den første åpenbart må tolkes som en hyllest til østkanten, mens den siste framstår som en ironisering over vestkantlivet. Likevel vil jeg påstå at den ironiske distansen til vestkantlivet også må tolkes som et virkemiddel som bidrar til å understreke det sorgløse i å være født på den sosioøkonomiske solsiden, noe som for mange må fortone seg som ganske mye lysere enn å være født i øst. Den ironiske distansen kan dess-

10. [https://no.wikipedia.org/wiki/Erik\\_og\\_Kriss](https://no.wikipedia.org/wiki/Erik_og_Kriss) (5. juli 2018)



uten tolkes som et uttrykk for en tendens blant beboere på vestkanten som også Opsahl og Røyneland (2009: 113) kaller “slumming”, nemlig at folk “snobber nedover” fordi det ikke er kult å snakke vestkant. De beskriver at det å rette på hverandre og dyrke fram bruken av konservative språkformer knytta til Oslo vest er et “humoropplegg” blant venner (op.cit. 111), noe som i så fall kan ses i sammenheng med ironien i denne låta. Ut fra argumentasjonen innledningsvis i denne artikkelen kan dette også tolkes som evidens på degradering av vestkantkulturen, noe som kan koples direkte til destandardisering av språklige vesttrekk. Innafor hiphopkulturen har altså ikke den livsstilen som forbindes med vestkantkulturen i Oslo noen spesielt høy status, og dette kan antakelig også overføres til å gjelde større deler av språksamfunnet i Oslo(regionen) også.

I likhet med Don Martin og Tommy Tee avgrenser også Erik og Kriss byen geografisk. De synger at *byen er Frogner* (80), så også de ekskluderer den andre delen av byen fra sin tekst. Erik og Kriss tematiserer likevel Grønland og Grünerløkka i teksten. *Grønland er utland og Grünerløkka ukjent* (111 og 112), sier de, og forsetter med at *østkanten er slumland* (113).

### 3.2.1 A-/en-ender

Språklig sett er allerede første ord i første verselinje i *Bærumsgrammatikk* et substantiv i bestemt form entall med *a*-suffiks (*bygda*). Bruken her underbygger at *a*-formen i seg selv kan ha fått status som stedsnøytral i hele byen, og dette er trolig en ordform som altså har obligatorisk *a*-suffiks i hele byen. I det følgende sitatet viser Opsahl og Røyneland (ibid) at forholdet til denne formen er noe ambivalent ved å vise til et sitat fra en 18 år gammel gutt fra Vestre Aker som er informant i NoTa:

det er (.) kan vel egentlig si at hunkjønn (.) e -sord fins ikke for du sier du bruker jo ikke a-ender så det blir “solen” og “kuen” og så det er litt sånn forfinet (.) kan man si e det er litt sånn blitt s- litt sånn mote da (.) å ikke ikke si a-ender og (.) ikke bruke ord fra **bygda**

Sitatet viser at forskjellen mellom den mentale representasjonen av bruken av *a*-ender avviker fra den faktiske (eller mulige) bruken. I linje 119 synger også Erik og Kriss selv at *A-ending er uhørt*, noe som understreker både dette og det paradiske i teksten, eksemplifisert i linje 128 med *hytta* heter *hytten*. Også denne ordformen har antakelig obligatorisk *a*-suffiks i bestemt form entall i oslomål. *En*-suffiks her gir trolig sterkere assosiasjoner til Bergen enn Oslo.

Et normideal med gjennomført *en*-suffiks samsvarer altså ikke med det reelle inventaret i oslomålet, jf. Milroy & Milroy (1985) som nevnt innledningsvis.

I linje 59 synger de om *dressjakka*, som er mer diskutabel. *Jakken* er trolig også vanlig i Oslo, og dette er muligens også et eksempel på et ord der *a*-varianten er ganske nøytral i mesteparten av byen, selv om *a*-suffiks altså ikke kan sies å være obligatorisk her. Dersom Erik og Kriss hadde villet framstå som mer vestmarkert i språket, kunne de trygt valgt *en*-suffikset her. Det virker derfor som de har et relativt lett forhold til hvor viktig det er å indeksere vest språklig.

Bærum løftes altså opp som *bygda*, i bestemt form, og altså ikke byen, men et forsted til byen. Man kunne kanskje forvente at en by–land-opposisjon mellom by og bygd i denne sammenhengen kunne sette Bærum i et dårlig lys, men stedet ser ut til å hvile godt nok på sin sosioøkonomiske status til at *alt annet kalles mad slum*. Myhre (2017: 31) argumenterer for at øst–vest-delinga bedre beskriver hvordan byen oppfattes enn inndelinger i for eksempel sentrum og periferi, eller “den egentlige by” og forstedene, og det støttes av disse dataene.

I verb bruker Erik og Kriss også *a*-suffikset, denne gangen *rappa* (5) og *mobba* (12). Siden *rappe* må kunne tolkes som et mer uformelt ord for å stjele, kan formalitetsnivået kanskje bidra til å forklare formvalget, i tillegg til verserimet, siden *rappa* rimer på *slapp 'a*. Dette er eksempler på at *a*-suffikset kan brukes over hele byen i ulike grammatiske kategorier, noe som tyder på at disse variantene kan inkluderes i en standard.

I linje 28 synger de likevel *firesifret*, et adjektiv med *-et*-suffiks. Ifølge analysen her kan dette tolkes på i hvert fall to måter. Den ene tolkninga er at *-et* her indekserer vest, og ifølge argumentasjonen her impliserer det at denne formen er destandardisert. Hvis *-et* derimot ikke indekserer vest her, er slutninga at varianten med *-a* ikke er nøytral, men indekserer øst. I så fall er formen med *-a* ikke demotisert.

I linje 38 (refrengnet) synger de om *pappaguttene*, i motsetning til Don Martin som sang om *gutta*. Men også Erik og Kriss bruker formen *gutta* (54, 74), som jeg vil hevde er den mest nøytrale formen i denne sammenhengen, noe vekslinga til Erik og Kriss i så fall underbygger. I så fall er det altså formen med *-ene* som er indekserende, som vestvariant.

### 3.2.2 Tjukk L

I linje 11 kommer neste språklige markør: *hjuL*, med retrofleks flapp, og altså ikke apikal l, som man kanskje kunne forvente. Igjen er dette et trekk man forventer å finne i østkantmålet, og kanskje ikke her, men funnet bidrar til å regne

også dette trekket som nøytralt på øst–vest-aksen, noe som videre genererer hypotesen om at det er *manglende retrofleks flapp* som har indekserende verdi i enkelte ordformer, en antakelse som også kan finne støtte i Jahr (1986), og også i argumentasjonen om *sl*-sekvenser i del 3.1.3 og 3.2.3. Dette finner vi også i *fæL* (12), *kLysete* (139), *bobLebadet* (97), *bobLebad* (98), *gamLe* (106), *gLa'sport* (107) og *bLondine* (110). Bruken av den retroflekse flappen i frasen *fæL fag* (fag=fyr, type) (12) kan tolkes som forsterkende i denne sammenhengen, noe som også kan være tilfellet i *Gutta er gLætte* (54). Dette kan være evidens for at lateral eller apikal l er destandardisert i disse ordformene.

### 3.2.3 Uttale av /s/+/l/

I linje 78 og 79 uttaler de navnet på stedet de bor i Bærum, *Hofle*, med samme realisering av s–l-sambandet som Don Martin. Som nevnt over ville en s–l-uttale, med en alveolar framfor en postalveolar frikativ, vært en svært tydelig vestmarkering. Erik og Kriss går tydeligvis ikke langt i å markere sin vesttilhørighet språklig. Denne bruken peker i retning av at denne formen *er* nøytral, selv om Erik og Kriss' tilhørighet *utafor* byens sentrum også kan spille inn her.

### 3.2.4 Vet/veit

Det er ikke før i linje 21 at det kommer et språkvalg som utvilsomt markerer Erik og Kriss' tilhørighet i Oslo vest. Der bruker de monoftong i verbet *vet*. Don Martin brukte den diftongerte varianten av samme ord. Det er mulig at det er den monoftongerte varianten som er mest nøytral i Oslo, mens den diftongerte har indekserende øst-verdi, noe tall fra Oslo-testen kan underbygge. Få respondenter i vest valgte den diftongerte varianten, mens en god del fra øst valgte den monoftongerte. Likevel viser søk i NoTa at disse to variantene er svært vanskelig å skille fra hverandre i løpende tale – det er rett og slett svært vanskelig å avgjøre hvilken variant informantene bruker, særlig i trykklett stilting. Antakelig bruker mange en slags hybridform her, noe som kan tyde på at dette er enda et uttrykk for en standardiserings- eller nøytraliseringsstrategi i dette språklige landskapet.

Erik og Kriss mener uansett at det er “sørgelig” at pappagutter [les: folk fra vestkanten] diftongerer med *veit* (23).

### 3.2.5 Annet

Erik og Kriss har overgang d>r i *hete're* (22), *e'ru* (24) og *digge're* (40), trekk som også ble nevnt i *Nilsen*. Dette er altså trekk som tradisjonelt regnes som

østlige, men bruken her tyder på at også dette trekket har innpass i vest. Antakelig kan det regnes som mer markert vest å *ikke* ha en slik overgang, sånn Erik og Kriss ikke har i linje 34 når de synger *gir deg*, med en tydelig [d] og ikke r. Dette er det flere eksempler på, som *ha det* (42) og *få de* (66, diskuteres videre under). Manglende sammentrekning kan altså sies å være det som må tolkes som dialektalt.

I linje 66 bruker Erik og Kriss *de* (/di/) som objektsform, en form Larsen (1907: 28) tolker som et forsøk på å etterlikne skriftspråket:

Dels en påvirkning fra Sørlandet, dels en feilslagen stræben efter skriftsprogsmæssig tale er det, når **de** uttalt *di*, nu er den sedvanlige anvendte form istedetfor skriftsprogets **dem**, 3 persons pronomen i dat.–akk. plur.: *jei så di/jei tok en fra di*. [...] Vulgærprog er dette *di* hittil ikke blit, men opad er bruken derav også utenfor nominativ trængt så høit op, at det vel kun er særlig literært interesserte familier, hvor ikke yngre voksne børn sedvanlig siger: *jei så di*. Men hele denne anvendelse er ny, neppe begynt førend i det 19de århundrede, og den store utbredelse synes at være kommen i den sidste menneskealder. (Med min forenkling av transkripsjonen.)

Larsen mener altså at dette ikke er blitt en del av *vulgærsproget* på hans tid, men at det heller har “trængt så høit op” i høyere sosiale lag.

I linje 96 bruker Erik og Kriss også førsteleddstrykk, her i ordet *'Kaviar*. Dette skulle man kanskje ikke forvente på denne siden av byen, men flere tolkninger gjør seg gjeldende også her. For det første er det mulig at dette viser at tilknytninga til de norske dialektene vest for byen er sterk for denne duoen, som nevnt over, og at norske språktrekk er mer frekvent her enn de ville vært i mer sentrale deler av Oslos vestkant. En annen grunn kan være at dette trekket – som nevnt tidligere – ikke er så markert som tidligere antatt. Muligens har det andre konnotasjoner enn øst, som for eksempel maskulin eller liknende (se Røyneland 2005, 476). Sist, men ikke minst kan også verseformen være avgjørende også i dette tilfellet. Det kan være at det å uttale dette ordet med trykket et annet sted ikke er mulig i denne rimkonteksten. Og kanskje virker alle disse forklaringene inn samtidig.

I linje 131 tematiserer Erik og Kriss senkning i oslomål med å proklamere at *det heter lyst, ikke løst*. De definerer altså ut den senkede, eller åpne varianten fra sitt talemål. Senkning av høye vokaler er et vanlig trekk i tradisjonelt østkantmål, men dette er et trekk som ser ut til å være på vikende front i det nye, konvergente oslomålet, noe blant annet dette eksempelet vitner om.

Johannessen (2016: 277–278), som mener termen *åpne vokaler* er en mer korrekt term i denne sammenhengen, slår fast at dette er et trekk som ikke er spesielt vanlig i oslomål lenger. Johannessen mener dette fraværet av åpne vokaler i oslomål har vært stabilt siden 1970-tallet, og at denne endringen skjedde femti til hundre år før det. Bevisstheten om dette trekket, og dets tilhørighet til øst, må tydeligvis kunne sies å fortsatt eksistere i byen.

## 5. Oppsummerende diskusjon

I denne artikkelen har jeg tatt utgangspunkt i analysen i Stjernholm (2013; 2014) som hevder at Oslos todeling opprettholdes blant annet fordi innbyggerne i byen viderefører det i en mer eller mindre valgt praksis, og rapptekstene i denne artikkelen er et eksempel på en slik praksis. I tekstene utnytter artistene variasjonen i oslomålet til å underbygge tilhørigheten sin til henholdsvis øst og vest, men resultatet viser at begge låtene relativt eklektisk navigerer seg gjennom landskapet av variasjon i oslomålet og ender opp med ganske marginale muligheter for å ta språklig avstand fra hverandre. Innledningsvis stilte jeg følgende spørsmål:

*Hva kan språkvalg i Oslo fortelle om den indekserende verdien til ulike varianter i oslomålet på en øst–vest-akse?*

Analysen viser at forhandlinga om hva som tilhører øst- og vestkanten i oslomålet må sies å pågå for fullt. Det viser seg særlig siden den indekserende verdien av de ulike variantene er kontekstavhengig – og til tider skiftende. Formidlinga av tekstene viser likevel at artistene har en klar oppfatning om en kulturell og språklig motsetning mellom øst og vest, men at den ikke nødvendigvis er direkte gjennomførbar i (språklig) praksis. På den måten illustrerer tekstene godt Milroy & Milroys (1985: 23) forståelse av en standard – eller en norm, som jeg vil presisere med her, som “[...] an idea in the mind rather than a reality – a set of abstract norms to which actual usage will conform to a greater or lesser extent”. Gjennom store deler av låtene er det ingen språklige markører som har en sterk indekserende øst- eller vest-verdi. Øst–vest-opposisjonen markeres tydelig i begge leirer, men de språklige ressursene til å gjøre det, later til å bli færre og færre.<sup>11</sup>

11. I lys av dette framstår utsagnet i Stausland Johnsen (2015), om at vestkantdialekten eller «the upper Oslo dialect» omtrent ikke har endra seg siden 1880, som svakt dokumentert.

I *Nilsen og Bærumsgrammatikk* formidles et bilde av en mørk østkant og en lettlivet vestkant, og gjennom begge tekstene utdefineres den andre delkulturen i Oslo og det opprettholdes et markant bilde av en todelt by. Språket – og språkvalgene – i Oslo bærer i seg denne betydninga. Likevel går ingen av artistene veldig langt i å markere stedstilhørigheten sin språklig. De velger faktisk ofte de formene som må kunne regnes som stedsnøytrale, og dette gjelder særlig for artistene fra vest.

Jeg argumenterer for at konvergensprosessen mellom de to tidligere utviklingslinjene i oslomål kan kalles en standardiseringsprosess etter terminologien i Auer (2005). Denne prosessen har medført et nytt oslomål som er løst fra byens geografiske øst- og vestsider. Det å bruke de delene av oslomål som oppfattes som nøytrale på øst–vestaksen, kan kalles å standardisere, mens det å bruke elementer som indekserer øst- eller vesttilhørighet, kan kalles for en form for dialektbruk i Auers argumentasjon. I dette ligger det at oslomålet fortsatt er inne i en prosess der det forhandles om språklige trekk hører hjemme i standard eller dialekt. Når elementer fra det tidligere vestkantmålet, som jeg regner med at tidligere hadde standardstatus fordi det er denne varieteten som i aller størst grad er videreført i det moderne oslomålet, kan brukes dialektalt til å indeksere en vesttilhørighet, mener jeg det innebærer en destandardisering av disse elementene. På samme måte innebærer det en demotisering eller en standardisering når elementer som tidligere indekserte øst, kan brukes som nøytrale språklige elementer over hele byen.

*A*-suffikset i dagens oslomål kan brukes til å illustrere dette. Bruken av dette trekket ser ut til å oppfattes ulikt i forskjellige ordformer, noe dataene mine belyser. I både *Nilsen og Bærumsgrammatikk* brukes *a*-suffiks i ulike grammatiske kategorier, og jeg argumenterer for at det muligens kun er innimellom at *a*-en virkelig indekserer øst. Dette kan ses i sammenheng med hvordan rappsjangeren utforsker og fornyer det lokale (Pennycook og Mitchell 2009). *A*-suffiksets stilling som representant for østkantmål *samtidig* som det oppfattes nøytralt, kan bidra til at teksten i *Nilsen* går enda et skritt for å hevde – og vise – den øst-indekserende kraften i dette trekket. Dette vil i så fall kunne fungere som et konkret eksempel på det Johnstone (2010, 391) mener med at økt dialektkontakt og nivellering “may spark the kinds of metapragmatic activities that lead to ideological differentiation among dialects”. Oppgraderinga av *a*-suffiks fra et dialektalt østtrekk til et nøytralt trekk i moderne oslomål kan klassifiseres som en standardisering av dette trekket. Bruket av for eksempel formen *historia* i *Nilsen* kan bidra til å reklassifisere dette trekket som dialektalt – tro mot sjangeren som definerer det lokale.

Det at noe – men ikke alt – innafor samme grammatiske kategori kan standardiseres, kan indikere at standardiseringsprosessen i oslomål fortsatt er pågående. I prosessen forhandles det fortsatt aktivt om hvilke former fra tidligere øst og vest som skal videreføres i det nye (steds)nøytrale oslomålet, og fortsatt er nok ikke siste ord sagt i den saken.

### Referanser

- Agha, Asif. 2005. Voice, footing, enregisterment. *Journal of Linguistic Anthropology* 15 (1), 38–59.
- Alim, H. Samy. 2009. Straight Outta Compton, Straight aus München: Global linguistic flows, identities, and the politics of language in a global hip hop nation. I Alim, H. Samy, Awad Ibrahim & Alastair Pennycook (red.): *Global Linguistic Flows. Hip Hop Cultures, Youth Identities, and the Politics of Language*. New York: Routledge. 1–22.
- Androutsopoulos, Jannis. 2009. Language and the three spheres of hip-hop discourse. I Alim, H. Samy, Awad Ibrahim & Alastair Pennycook (red.): *Global Linguistic Flows. Hip Hop Cultures, Youth Identities, and the Politics of Language*. New York: Routledge. 43–62.
- Aspen, Jonny. 2005. Gentrifisering som kulturell diskurs. I Aspen, Jonny (red.): *By og byliv i endring. Studier av byrom og handlingsrom i Oslo*. Oslo: Scandinavian Academic Press, 121–150.
- Auer, Peter. 1988. A case of convergence and its interpretation: MHG î and û in the city of Constance. I Auer, Peter & Aldo Di Luzio (red.): *Variation and Convergence. Studies in Social Dialectology*. Berlin: Walter de Gruyter. 44–75.
- Auer, Peter. 2005. Europe's sociolinguistic unity, or: A typology of European dialect/standard constellations. I Delbecque, Nicole, Johan van der Auwera & Dirk Geeraerts (red.): *Perspectives on Variation*. New York: Mouton de Gruyter. 7–42.
- Auer, Peter & Helmut Spiekermann. 2011. Demotisation of the standard variety or destandardisation? The changing status of German in late modernity (with special reference to south-western Germany). I Kristiansen, Tore & Nikolas Coupland (red.): *Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe*. Oslo: Novus. 161–177.
- Blommaert, Jan. 2005. *Discourse. A Critical Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Broch, Olaf .1981 [1927]. Lyden [š] som ekspressivt middel i Oslo-målet. I *Festskrift til Hjalmar Falk*. Oslo: H. Aschehoug & Co. Gjenoptrykt i Jahr, Ernst Håkon & Ove Lorentz (red.): *Fonologi/Phonology*. Oslo: Novus, 146–157.
- Cutler, Cecelia & Unn Røyneland. 2015. “Where the fuck am I from?” Hip-Hop youth and the (re)negotiation of language and identity in Norway and the US. I Nortier, Jacomine & Bente A. Svendsen (red.): *Language, Youth and Identity in the 21st Century. Linguistic Practices across Urban Spaces*. Cambridge: Cambridge University Press, 139–164.
- Eriksen, Thomas Hylland. 2008. *Globalisering – Åtte nøkkelbegreper*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Glass, Ruth. 1963. *Introduction to London*. London: Centre of Urban Studies.
- Giddens, Anthony. 1990. *The Consequences of Modernity*. Cambridge: Stanford University Press.
- Irvine, Judith T. & Susan Gal. 2000. Language ideology and linguistic differentiation. I P. V. Kroskrity (red.): *Regimes of language: Ideologies, politics, and identities*. Santa Fe: School of American Research Press. 35–84.
- Jahnsen, Vanja. 2001. *Øst og vest for elva. En sosiolingvistisk undersøkelse av talemålet i Oslo*. Oslo: Hovedoppgave ved Universitetet i Oslo.
- Jahnsen, Vanja. 2002. Øst og vest for Akerselva. På vei mot ett osломål? *Språklig samling*. 3–4. 27–31.
- Jahr, Ernst Håkon. 1986. L-fonema i Oslo bymål. I Hanssen, Eskil, Ernst Håkon Jahr, Olaug Rekdal & Geir Wiggen (red.): *Artikler 1-4. Talemålsundersøkelsen i Oslo (TAUS)*. Oslo: Novus. 9–27.
- Johannessen, Janne Bondi. 2016. Oslo-språket de siste to hundre år. I Sandøy, Helge (red.): *Talemål etter 1800. Norsk i jamføring med andre nordiske språk*. Novus. 269–300.
- Johnsbråten, Anne-Stine. 2017. Volla vs Keeg – Ung i Oslo. Et dokumentar-fotoprojekt. I Ljunggren, Jørn (red.): *Oslo – ulikhetenes by*. Oslo: Cappelen Damm. 209–256.
- Johnstone, Barbara. 2010. Indexing the local. I Coupland, Nikolas (red.): *The Handbook of Language and Globalization*. Malden: Wiley-Blackwell, 386–405.
- Kristiansen, Tore & Nikolas Coupland. 2011. SLICE: Critical perspectives on language (de)standardisation. I Kristiansen, Tore & Nikolas Coupland (red.): *Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe*. Oslo: Novus. 11–35.



- Larsen, Amund B. 1907. *Kristiania Bymål. Vulgærsproget med henblikk på den utvungne dagligtale*. Kristiania: Bymålslaget.
- Le Page, Robert B. & André Tabouret-Keller. 1985. *Acts of identity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Levy, Claire. 2001. Rap in Bulgaria: Between fashion and reality. I Mitchell, Tony (red.): *Global noise: Rap and hip-hop outside the USA*. Middletown, CT: Wesleyan University Press, 134–148.
- Ley, Michael. 1996. *The New Middle Classes and the Remaking of the City*, Oxford University Press.
- Ljunggren, Jørn (red.). 2017. *Oslo – ulikhetenes by*. Oslo: Cappelen Damm.
- Lødrup, Helge. 2011. Hvor mange genus er det i Oslo-dialekten? *Maal og minne* 2. 120–136.
- Mattheier, Klaus J. 1997. Über Destandardisierung, Umstandardisierung und Standardisierung in modernen europäischen Standardsprachen. I Mattheier, K. J. & E. Radtke (red.): *Standardisierung und Destandardisierung europäischen Nationalsprachen*. Frankfurt am Main: Lang. 1-11.
- Milroy, J. & L. Milroy. 1985. *Authority in Language: Investigating Language Prescription and Standardisation*. London and New York: Routledge and Kegan Paul.
- Myhre, Jan Eivind. 2017. Oslos historie som delt by. I Ljunggren, Jørn (red.): *Oslo – ulikhetenes by*. Oslo: Cappelen Damm. 31–56.
- Mæhlum, Brit. 2009. Language and social spaces. I Auer, Peter & Jürgen Erich Schmidt (red.): *Language and Space: An International Handbook of Linguistic Variation*. Bind 1: Theories and Methods. Berlin: De Gruyter Mouton. 259–274.
- Opsahl, Toril. 2009. *Egentlig alle kan bidra! – en samling sosiolingvistiske studier av strukturelle trekk ved norsk i multietniske ungdomsmiljøer i Oslo*. Ph.d.-avhandling. Oslo: Universitetet i Oslo.
- Opsahl, Toril & Unn Røyneland. 2009. Osloundom – født på solsiden eller i skyggen av standardtalemålet? *Norsk Lingvistisk Tidsskrift* 1. 95–119.
- Papazian, Eric. 1987. Bymåla og utviklingstendensene i norsk talemål i dag. *Språklig samling* 3, 10–18.
- Pennycook, Alastair. 2007. Language, Localization, and the Real: Hip-Hop and the Global Spread of Authenticity. *Journal of Language, Identity & Education* 6:2, 101–115.
- Pennycook, Alastair & Tony Mitchell. 2009. Hip Hop as Dusty Foot Philosophy: Engaging Locality. I Alim, H. Samy, Awad Ibrahim & Alastair Penny-

- cook (red.): *Global Linguistic Flows. Hip Hop Cultures, Youth Identities, and the Politics of Language*. New York: Routledge. 25–42.
- Robertson, Roland. 1992. *Globalization. Social Theory and global culture*. London: Sage.
- Røynealand, Unn. 2005. *Dialektnivellering, ungdom og identitet. Ein komparativ studie av språkleg variasjon og endring i to tilgrensande dialektområde, Røros og Tynset*. Dr. art. avh. Acta Humaniora nr. 231, Universitetet i Oslo: Unipub.
- Røynealand, Unn. 2009. Dialects in Norway: catching up with the rest of Europe? *International Journal of the Sociology of Language* 196/197. 7–31.
- Sandøy, Helge. 2009. Standardtalemål? Ja, men ...! Ein definisjon og ei drøfting av begrepet. *Norsk Lingvistisk Tidsskrift* 1, 27–48.
- Silverstein, Michael. 2003. Indexical order and the dialectics of sociolinguistic life. *Language and Communication* 23, 193–229.
- Stausland Johnsen, Sverre. 2015. Dialect change in South-East Norway and the role of attitude in diffusion. *Journal of Sociolinguistics*. 612–42.
- Stjernholm, Karine. 2013. *Stedet velger ikke lenger deg, du velger et sted*. Ph.d.-avhandling. Institutt for lingvistiske og nordiske studier. Universitetet i Oslo.
- Stjernholm, Karine. 2014. Oslos sosiolingvistiske utvikling, eller en typologisk framstilling av utviklinga i oslomål. *Maal og Minne* 2. 56–91.
- Stjernholm, Karine. 2015. The two faces of Oslo: A comparative study of the sense of place. I Laitinen, Mikko & Anastassia Zabrodskaja (red.): *Dimensions of linguistic landscapes in Europe: Materials and methodological solutions*. Frankfurt: Peter Lang. 77–104.
- Stjernholm, Karine & Ingunn I. Ims. 2014. Om bruk av Oslo-testen for å undersøke oslomålet. *Norsk Lingvistisk Tidsskrift* 1, 100–129.
- Sæter, Oddrun & Marit Ekne Ruud. 2004. *Byen som symbolsk rom, bypolitikk, stedsdiskurser og gentrifisering i Gamle Oslo*. Oslo: Byggforsk.
- Terkourafi, Marina (red.). 2010. *Languages of Global Hip Hop*. Oslo: Continuum.
- Torp, Arne & Lars Vikør. 1993. *Hovuddrag i norsk språkhistorie*. Oslo: Ad Notam.
- Wadel, Cato (1991). *Feltarbeid i egen kultur*. Flekkefjord: Seek.
- Western, Knut. 1977. *a-endinger i Oslo-mål. Skrift nr. 5. Talemålsundersøkelsen i Oslo*. Oslo: Novus.

## Korpus

Norsk talespråkkorpus – Oslodelen, Tekstlaboratoriet, ILN, Universitetet i Oslo. <http://www.tekstlab.uio.no/nota/oslo/index.html>

Talemålsundersøkelsen i Oslo – TAUS, Tekstlaboratoriet, ILN, Universitetet i Oslo. <http://www.tekstlab.uio.no/nota/taus/index.html>

## Summary

This article presents an analysis of how social meaning in the Oslo dialect is negotiated in rap music. The speech situation in Oslo was earlier divided into two different varieties that, according to Stjernholm (2013; 2014), now have converged on a system level but still have considerable variation available for negotiation. The rap texts exemplify the use of this variation and the dynamics that are at play in the city. The past twofold dialect situation reflects a socio-cultural division of the city that is still eloquent, and this division is also the theme of the two rap texts. The artists use the texts to negotiate sociocultural belonging to respectively the east and the west side of the city, but the linguistic resources available for this activity are decreasing. Nonetheless, the negotiation that the texts reveal contribute to define, renew, and maintain the social content of East and West in Oslo.

## Appendiks

### Fra øst: Don Martin og Tommy Tee: *Nilsen*

(Transkripsjonen er henta fra <https://genius.com/Don-martin-nilsen-lyrics>, men er noe moderert for å vise uttale der det er relevant.)

- 1 Tunge skyer over sentrum som om Tor styrer
- 2 Boka om Ojlo er fortellinga om to byer
- 3 Som om historia til hovedstan var Charles Dickens
- 4 Hvis du lurar på hvem jeg rapper, det er klart hvilken
- 5 Jeg fra Ojlo Øst, det har du kanskje skjønt
- 6 Det er mitt uni'vers, passe er oransje og grønt
- 7 Grønlandsleire er hovedgata i byen min
- 8 Jeg er en GroruddøL som nettopp fLytta lengre inn
- 9 Vi leker ikke Queensbridge, eller South Bronx
- 10 Men vi har mer enn et par apekatter ibLant oss
- 11 Selv i en rolig by som Ojlo skjer det mye fucka

52 Karine Stjernholm

12 Grønland blir *gentrifisert* som Grünerløkka  
13 Og de som bodde der nettopp bLir pressa lengre ut  
14 Å bytte Aker ut mot Ahus det var **fukehus**  
15 Jeg er så Ojlo du kan kalle meg for Nilsen  
16 Rudolf, Lillebjørn, Joachim - velg hvilken

[Refreng: Tommy Tee]

17 Så kan du høre byen puste inn  
18 Du finner meg me lua ne'ri øya bak i bussen din  
19 Jeg er så Ojlo du kan kalle meg for Halvar  
20 GamLebyn, Grorud, Aker, Alna  
21 Og de hører på meg overalt  
22 HoLmlia til Haugenstua, hele byen kant til kant  
23 Jeg er så Ojlo du kan kalle meg for Nilsen  
24 Så la meg sende ut en hilsen

[Vers 2: Don Martin]

25 Du finner meg på linje 2 mot Ellingsrud  
26 Går av på Furuset Senter hvor gutta henger ut  
27 Jeg er med folk som alltid gjør noe, har noe tull på fære  
28 Møt meg på Tøyenbadet sommernatt med **hull** i gjerdet  
29 Det er sjelden noe er lengre vekk enn 'telefon  
30 Det er alltid noen som kjenner noen som kjenner noen  
31 Av alle storbyer i verden er nok Ojlo minst  
32 Det er her jeg føler meg hjemme, det her er byen min  
33 Gutta mine er fra overalt i hele sjappa  
34 Fra gutt til mann på disse veiene, og nå bLitt pappa  
35 Ojlo er bLanda av alle typer folk som lever her  
36 Og nettopp denne bLandinga gjør byen min til det den er  
37 Du finner meg i Torggata på nattestid  
38 Jeg loker rundt i GamLebyn i hatten min  
39 Jeg fant prinsessa **mi** blant Haugenstuas bLokker,  
40 **vi'kke** fLytte herfra selv om **dem** tilbyr meg halve kongeriket

[Refreng: Tommy Tee]

41 Så kan du høre byen puste inn  
42 Du finner meg med lua ne'ri øya baki bussen din  
43 Jeg er så Ojlo du kan kalle meg for Halvar

44 Sinsen, Disen, Kampen, Gransdalen  
 45 Og **de** hører på meg overalt  
 46 Mortensru ti Ammeru, hele byen kant til kant  
 47 Jeg er så Ojlo du kan kalle meg for Nilsen  
 48 Så la meg sende ut en hilsen

[Vers 3: Don Martin]

49 To tusen og én natt over Ojlo øst  
 50 Så mange stemmer som til sammen blir til Ojlos røst  
 51 Som om historia den ble fortalt av Scheherazad  
 52 Den er om kjeltringer, om heltemod og mer enn mangt  
 53 Og alle **veit** hvor jeg har hjerte mitt  
 54 De sier ingen færlighet skjer helt smertefritt  
 55 De sier byen har et hjerte som er kaldt som is  
 56 At allting her kan skaffes for den rette pris  
 57 Hvem tenker på tiggerne her og deres bør?  
 58 De som snakker ti seg sjøL i byen er fler enn før  
 59 At alt er **'perfekt** her i byen har vel ingen sagt  
 60 Og det er klart at det kan blåse kaldt en vinternatt  
 61 Tøyen har vært Tøyen lik i hundre år  
 62 Det **e'kke** snakk om farge men om fattigdom og levekår  
 63 Fra de bLe sendt fra nr. 13 bort til nr. 19  
 64 Har dette vært en by som deler seg omtrent på midten

[Refreng: Tommy Tee]

65 Så kan du høre byen puste inn  
 66 Du finner meg med lua ne'**ri** øya bak i busen din  
 67 Jeg er så Ojlo du kan kalle meg for Halvar  
 68 Lompa, **'Barong**, Beckers, GamLa  
 69 Og de hører på meg overalt  
 70 Ensjo til Ellingsrud, hele byen kant til kant  
 71 Jeg er så Ojlo du kan kalle meg for Nilsen  
 72 Så la meg sende ut en hilsen

[Outro: Don Martin & Tommy Tee]

73 Så kan du høre byen puste ut?  
 74 Her er en hilsen fra en oJlogutt  
 75 Så kan du høre byen puste ut?

76 Her er en hilsen fra en ofloogutt

**Oslo vest: Erik og Kriss: Bærumsgrammatikk**

[Vers 1]

1 Bygda kalles Bærum,  
2 alt annet kalles mad slum  
3 Solarium er homsegrill man bruker for å bli tanned brun  
4 Å læxe'n er å slapp' av  
5 her blir aldri noe rappa  
6 for alle her har sponsor, og sponsor kalles pappa  
7 Pappa kalles aksjemekler  
8 onkel kalles skipsreder,  
9 Erik kalles arving og fremtidig bedriftsleder  
10 Penger heter Mastercard,  
11 hjuL kalles Jag,  
12 er du utstøtt og mobba, er det fordi du er en fæL fag  
13 Å prøve er å ta risk'n,  
14 data kalles harddisk'n  
15 Visa-kort er drinker til gode bak bardisken.  
16 Telemark er folkesport,  
17 villa er bosted  
18 Kragerø er sommerspot,  
19 å chille er å roe ned  
20 bo ved pent strøk er selvfølgelighet  
21 vi er bedre enn de andre, noe vi selvfølgelig **vet**  
22 Sørgelig heter're når noe er leit  
23 som når pappagutter ikke sier **vet**, men sier **veit**  
24 er'u hot er'u heit,  
25 hannsau er geit  
26 streit er en ærlig kar og ærlige folk er greit  
27 En cheap spender-bender er en kjiþ gjerrig gnier  
28 og firesiffret seddel kaller vi for Bærums-tier  
29 riktig outfit er Burberry og rosa bånd  
30 og piké-skjorte fra Polo kalles Bærums-uniform  
31 Bondeland er utmark,  
32 jenter der kalles budeier  
33 bonde med forretningssans, det kaller vi  
for grunneier

[Refreng:]

34 Det er Erik og Kriss som gir **deg** vestkantprat fra Bærum,  
 35 kanskje verdens beste vestkantstat  
 36 **er**'u født på beste vestkant  
 37 og er vestkantramp, så følg bærumsgrammatikken i vår vestkantkamp.  
 38 Jeg gir deg bærumsgrammatikk, sosseprat fra pappaguttene  
 39 **k**Lysete eller ikke, bitch, det her er sånn vi putter det  
 40 om du ikke riktig digge're elle blir kvalm av're  
 41 kan du bare drite i det  
 42 det her er sånn vi skal ha **det**

[Vers 2]

43 Det her er bærumsgrammatikk,  
 44 det her er æresgrammatikk  
 45 prøv å vær vår grammatikk,  
 46 hør og lær vår grammatikk  
 47 der hvor røyking er astma,  
 48 astma er glede  
 49 røyking i stua  
 50 for plasma er TV  
 51 Hytta er plassert på både tind og berg  
 52 Porschen er parkert,  
 53 og beltet er Lindeberg.  
 54 Gutta er **g**Lætte,  
 55 jenter lager drama  
 56 hils på mine venner,  
 57 Dolce & Gabbana.  
 58 Når jeg står borti bar'n med  
 59 dressjakka og slips  
 60 smykkene glitrer så mye, skulle tro det var trylletricks  
 61 Tolv sylindere er bil,  
 62 yacht det er båt  
 63 drikken er Cristal og Don Perignon.  
 64 Chicks det er damer,  
 65 diamanter deres beste venn  
 66 smykker er tricks for å få **de** i seng.  
 67 Monaco er klassetur,  
 68 klassetur til Jimmis,

56 Karine Stjernholm

69 Jimmis er utested.  
70 Gjest'n er diddy,  
71 diddy er venner,  
72 venner er kontakter.  
73 Kontrakter er skip, og oljen som de frakter.  
74 Gutta liker shopping,  
75 shopping er ekstrem sport.  
76 Klokka er Jacob,  
77 betaling er gullkort.  
78 Hjemme er Hofle,  
79 til Hofle vi sokner.  
80 Leilighet er byen, og byen det er Frogner.  
81 Alle vil kjenne meg,  
82 om de bare kunne  
83 for familietreet mitt det er Forbes 400.

[Refreng]

[Vers3 ]

84 Aksjer kalles pengelek,  
85 risk er investering,  
86 lommebok er pengesekk,  
87 og skatt er feil fordeling.  
88 **K**aviar er snus,  
89 champis drikker vi som brus,  
90 sommer heter utepils,  
91 og ferie kalles cruise.  
92 Studium er BI,  
93 medisin om du er rå-lur,  
94 og sier vi en dag på fjor'n,  
95 så mener vi en båttur.  
96 Tårnur er det vi stiller Rolexen etter.  
97 Det er i Bærum vi har villafest til bobLebadet letter.  
98 BobLebad heter jacuzzi,  
99 eller fet klamydiakoker,  
100 selvforsvar er uzi,  
101 en som sliter kalles loker.  
102 Joker er superkort,



- 103 golf kalles supersport,  
104 og Bærum på kartet kalles rett og slett for superspot.  
105 Drar du damer **er**'u pimp,  
106 i gam**Le** dager het det dandy,  
107 **gLa**'sport på vintern, det kaller vi for bandy  
108 Handy kalles byggmester,  
109 helst med eget firma,  
110 **bL**ondine kalles sykesøster du helst skulle hatt film av.  
111 Grønland er utland og  
112 Grünerløkka ukjent,  
113 østkanten er slumland,  
114 er du sliten er du utbrent  
115 utrent er slapp kar,  
116 en dvask kar er chubby  
117 kødding er betegnelsen på tull  
118 og venn er buddy  
119 A-ending er uhørt,  
120 hytta heter **hytten**  
121 jomfru kalles pen, urørt berte under sytten.  
122 Pånnebånd er must,  
123 det heter **lyst**, ikke **løst**  
124 tørste er en tilstand som på lørdager er størst

[Refreng]

*Karine Stjernholm*  
Førsteamanuensis i nordisk språkvitenskap  
Avdeling for lærerutdanning  
Høgskolen i Østfold  
Postboks 700  
1757 Halden  
karine.stjernholm@hiof.no